

In Pulchri Studio

Pasolini, geliefd en gehaat

Kunstenaars uit Italië en Nederland laten in Pulchri Studio hun reacties zien op de controversiële thema's van de films en boeken van de omstreden figuur Pasolini, die honderd jaar geleden geboren werd.

Door Margreet Hofland

Het noemen van de naam van filmmaker en schrijver Pier Paolo Pasolini (1922-1975) geeft in Italië nog altijd heftige reacties. In de jaren zestig en zeventig was hij een begrip: controversieel, aanbeden en verafschuwd. Hij was een groot intellectueel, maar ook een omstreden figuur. Zijn onorthodoxe films schiepen verwarring en niet in het minst vanwege de veelvuldige obsceniteiten, de thema's waren heftig en schokkend. Honderd jaar na zijn geboortedag stelde de Italiaanse conservator Virginia Monteverde een tentoonstelling samen in Pulchri Studio, met twee Nederlandse en zes Italiaanse kunstenaars: 'Pasolini, a contemporary gaze'.

Monteverde: "In Italië worden op dit moment heel veel tentoonstellingen over Pasolini georganiseerd, maar deze

Een 'gouden' portretbuste van Anne-Claire van den Elshout.

tentoonstelling gaat over de thema's die hij aansneed en de reacties van een aantal hedendaagse kunstenaars hierop. Veel van de onderwerpen van Pasolini blijken voorspellingen geweest te zijn. Niet alleen op artistiek gebied, maar ook op sociaal en politiek gebied."

Schandknaap

Pasolini sloot zich na de oorlog aan bij de Italiaanse Communistische Partij, waar hij weer uitgezet werd toen hij openlijk bekende homoseksueel te zijn. In 1949 nam hij op een dorpsfeest vier jongens mee, in leeftijd variërend van veertien tot

Federico Bonelli: 'Het meisje is een slavin, maar ze kan kiezen wie haar zal kopen, omdat ze zelf geld heeft.' | Foto's: PR

zestien jaar. Hij verleidde hen tot seksuele handelingen, wat hem op een aangifte kwam te staan, die na lange procedures wegens gebrek aan bewijs werd geseponneerd. Wegens 'morele ongeschiktheid' raakte hij zijn baan als leraar kwijt. In 1964 werd hij bekend met de film 'Il vangelo secondo Matteo', een indrukwekkende verfilming van het verhaal van Jezus, ge-

te exposeren. Het wordt als godslastering gezien, de lijkwade van Turijn blijft toch een heilig object."

Glimlach

Federico Bonelli maakte een video die is geïnspireerd op de film 'Arabian Nights', een bewerking van de oude Arabische bloemlezing 'Duizend-en-een-nacht'. Een van de onderwerpen in de film is genderdiversiteit. "Ik heb een heel klein fragment uit de film genomen: de glimlach van een meisje. Het meisje is een slavin, maar ze kan kiezen wie haar zal kopen, omdat ze zelf geld heeft. Als haar koper de liefde wil consumeren, ziet hij dat ze een heel bijzondere glimlach heeft. Dat is heel erotisch en daar heb ik een korte video over gemaakt."

Ook de Nederlandse Anne-Claire van den Elshout baseerde haar werk op 'Arabian Nights'. "Pasolini haalde zijn acteurs van de straat en gaf hun aanzien, daarom heb ik mijn portretbustes met een gouden laag afgewerkt. De jongen in de film die het meisje koopt, is een van de figuren. Voor mij was het een uitdaging om emoties vast te leggen in terracotta met een sterk glanzende afwerking."

Wegens 'morele ongeschiktheid' raakte hij zijn baan als leraar kwijt

baseerd op het evangelie volgens Mattheüs. In 1965 ging hij met een microfoon en een camera bij de mensen langs om te vragen naar hun opvattingen over seks en maakte hij de taboedoorbrekende documentaire 'Comizi d'amore'. Pasolini stierf in 1975 op 53-jarige leeftijd. Hij werd even buiten Rome met zijn eigen auto overreden door Giuseppe Pelosi, een 17-jarige schandknaap die hij eerder die avond had opgepikt voor betaalde seks. Hij liet een indrukwekkende hoeveelheid films en romans na, waaronder ook de bekende film 'Salò of de 120 dagen van Sodom' uit 1975, die in Nederland pas in 1978 werd uitgebracht.

Martelaar

Veel Italianen zien Pasolini als een martelaar, omdat hij voor armen, homoseksuelen en andersdenkenden opkwam. Zijn gewelddadige dood is nog steeds met een mysterie omgeven. Hoewel de schuldige is opgepakt, zijn er nog steeds velen die denken dat er meer achter stak.

Kunstenaar Pier Giorgio de Pinto maakt in zijn werk gebruik van de nieuwste media en creëerde voor deze tentoonstelling een 'lijkwade' van Pasolini. Hij gebruikte een canvasdoek met precies dezelfde afmetingen als de 'originale' lijkwade van Jezus uit Turijn, het werk kreeg daarom de titel '436x110'. Er zijn wazige afdrucken van de voor- en achterkant van het lichaam van Pasolini op geprint. De Pinto stelde de afbeeldingen samen uit verzamelde foto's. Hij legt uit: "Als je dichterbij komt, zie je zijn naakte lichaam opdemen. Ik heb een hand over zijn geslachtsdelen gelegd als een soort respect voor zijn totaal verwoeste lijf, waarvan na het ongeluk niets meer over was. Pasolini was in de media een outsider en is als een dier behandeld. Er is zelfs geen officieel graf. Niemand wilde er destijds over praten. In Italië is het op dit moment nog steeds niet goed mogelijk om met dit werk

Still uit de video 'Il riso di Zumurrud' van Federico Bonelli.